

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Winning van oppervlaktedelfstoffen zand- en steengroeve Balegro' in Oosterzele

1. Situering en antecedenten

Op 19 juli 2013 heeft de Vlaamse Regering kennis genomen van de mededeling van de Vlaamse ministers van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport betreffende de verzekering van de zandbevoorrading op middellange termijn en de procesafspraken om te komen tot een startbeslissing (VR 2013 1907 MED.0445).

Op 4 april 2014 heeft de Vlaamse Regering beslist de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten te starten met de procedure voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor het aanduiden van een gebied met bestemming 'ontginning' in functie van de bevoorradingverzekering van zand en Balegemse steen op middellange termijn: gebied "Bracht" te Oosterzele (VR 2014 0404 DOC.0470).

De plandoelstellingen van het op te maken GRUP zijn tweeledig:

- ten eerste wordt door het bestemmen van bijkomende gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen uitvoering gegeven aan het delfstoffenbeleid ten aanzien van de zandbevoorrading;
- ten tweede wordt voor het gebied in aansluiting bij de gewenste ruimtelijke structuur op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk niveau uitvoering gegeven aan het ruimtelijk beleid voor dit gebied.

Het plan biedt uitbreidingsmogelijkheden aan de bestaande zandontginning 'Balegro' in Oosterzele.

Aangezien het gebied gelegen is in het buitengebied wordt afstemming gezocht met het afbakeningsproces ten aanzien van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur zoals nader uitgewerkt in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos in de regio 'Vlaamse Ardennen'.

Op 7 september 2015 heeft de dienst-MER het plan-MER goedgekeurd.

Tijdens de plenaire vergadering van 8 maart 2016 heeft de gemeente Oosterzele opgemerkt dat in de stedenbouwkundige voorschriften van het voorontwerp een bepaling is opgenomen met betrekking tot de verplichte ontsluiting van het bedrijf via de parallelweg naar de N42. Omdat de N42 nog niet heringericht is en omdat de datum van de werken nog niet gekend is, blijkt deze bepaling niet realistisch en dreigt het functioneren van het bedrijf te hypothekeren. Deze bepaling

in de stedenbouwkundige voorschriften is een vertaling van een milderende maatregel uit het plan-MER. Een ontsluiting via de parallelweg en het heraangelegde kruispunt is immers op termijn de beste en veiligste oplossing. Omdat deze oplossing voorlopig niet gerealiseerd kan worden, wordt er voor gekozen toe te laten dat de huidige (rechtstreekse) ontsluiting op de N42 behouden blijft tot de herinrichting van de N42 voltooid is. Vanaf dan kan de ontsluiting van het bedrijf via de parallelweg verlopen.

Het voorwaardelijk gunstig advies van de SARO van 12 april 2016 is als volgt verwerkt in het ontwerp van GRUP.

- GEEN INPERKING VAN HET PLANGEBIED

De SARO geeft in haar advies aan dat uit het plan-MER blijkt dat de ontginningsduur geschat wordt op circa 58 jaar. Deze termijn overschrijdt ruimschoots de planhorizon van de nog op te maken delfstoffennota 'zand in Vlaanderen', namelijk 25 jaar. De SARO is van oordeel dat het voorontwerp van GRUP een te grote en langdurige voorafname inhoudt van de nog op te maken delfstoffennota en vraagt om de uitbreiding te beperken tot de zones 2 en 3. Bijkomend merkt de SARO op dat de tijd die nodig is om de groeve na elke ontginningsfase op te vullen, niet gekend is. De stedenbouwkundige voorschriften formuleren geen tijdslimiet voor de opvulling van de groeven. De laatste ontginningsfase zou naar schatting ten vroegste in 2043 van start gaan, waardoor de nabestemming hier slechts ten vroegste na 2072-2078 kan gerealiseerd worden. De SARO stelt vast dat artikel 1.1. van de stedenbouwkundige voorschriften de opvulling met het oog op de realisatie van de nabestemming koppelt aan de inrichtingsstudie bij de vergunningsaanvraag en vraagt zich af of dit volstaat om aan hoger geschetste problematiek tegemoet te komen.

Het advies van de SARO wordt niet gevolgd omdat de opties in overeenstemming zijn met het door de Vlaamse Regering op 19 december 2014 goedgekeurd Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan dat de behoefteberekeningen bevat en vijfjaarlijks wordt herzien. Het is op dit ogenblik niet zinvol de berekeningen in verband te brengen met de nog op te maken delfstoffennota Zand.

Het doel van het Oppervlakedelfstoffendecreet is om de bevoorradingsvoorziening op voldoende lange termijn te verzekeren, namelijk minstens 25 jaar. De berekeningen die de basis vormen voor de noodzaak aan bijkomende oppervlakte voor ontginningen, zijn theoretische berekeningen. Ze zijn in eerste instantie onderhevig aan wijzigingen in de markt en veranderingen in technologieën. In tweede instantie zullen de voorgestelde oppervlaktes nooit daadwerkelijk ontgonnen worden omwille van beschermingsstroken, bufferstroken, diepte en de eigendomsstructuur. Om deze redenen wordt in het Oppervlakedelfstoffendecreet een vijfjaarlijkse evaluatie van de behoefte-onderbouwing voor de lange termijn voorzien.

De in het voorontwerp van GRUP opgenomen fasering is een prioriteitenstelling waarbij zone 4 pas als laatste aangesneden kan worden. Door het bestemmen van de zone 4 voor de delfstoffenbehoefte op lange termijn, wordt een duidelijk juridisch kader geboden voor de betrokken percelen en voor de omgevingsplanning en vergunningverlening voor de ruime omgeving. Het volledig plangebied is onderzocht in het plan-MER. Tijdens deze procedure is de voorgestelde zonering en ook de fasering niet in vraag gesteld. Op basis hiervan is het beter om zone 4 niet te schrappen. De beschreven theoretische behoefte biedt geen zekerheid omtrent de feitelijke bevoorrading: het is best mogelijk dat (bijvoorbeeld door beperkingen op vergunningenniveau) er zonder zone 4 geen 25-jarige behoeftedekking voorzien wordt. Bovendien is Balegro de enige operationele zand- en steengroeve in Vlaanderen, zodat mag worden aangenomen dat alleen al om die reden de groeve op een termijn langer dan 25 jaar noodzakelijk zal zijn om te voldoen aan de Vlaamse delfstoffenbehoefte.

Zone 4 blijft bijgevolg deel uitmaken van het ontwerp van GRUP. Dit werd bijkomend gemotiveerd in hoofdstuk 7, punt 7.1.1., van de toelichtingsnota.

- GEEN AANPASSING VAN DE AANDUIDING VAN DE BUFFERZONES

De SARO vindt het positief dat de geluidsbermen als tijdelijke natuurverbindingen worden ingericht en aangeplant met streekeigen plantmateriaal. De raad merkt evenwel op dat deze tijdelijke buffers niet op het grafisch plan zijn aangeduid. Zodoende is het niet geheel duidelijk waar deze zich precies situeren. Het is voor de raad tevens onduidelijk hoe breed en hoog de geluidsbermen moeten zijn. Voor de zone voor verwerking van het opvulmateriaal wordt wel verduidelijkt dat de berm een hoogte van maximaal vier meter heeft (artikel 1.4). Het is onduidelijk of deze hoogtebepaling ook voor de bermen in de andere delen van het ontginningsgebied geldt.

De SARO vraagt ook om de houtkant (artikel 1.5) op het grafisch plan aan te duiden.

In het voorontwerp van GRUP zijn er verschillende types van buffers. Twee buffers zijn duidelijk gespecificeerd in de stedenbouwkundige voorschriften, namelijk de buffer in artikel 1.4 en de houtkant op de oostelijke grens van het plangebied (artikel 1.5). De buffer rond de zone voor verwerking van opvulmateriaal (artikel 1.4) heeft een geluidswerende functie en is opgelegd door de milderende maatregelen uit het plan-MER. Met de aanleg van de oostelijke buffer als natuurverbinding en de vervanging ervan door een houtkant (artikel 1.5) wordt tegemoet gekomen aan de aanleg van een natuurverbinding die het provinciaal ruimtelijk structuurplan Oost-Vlaanderen en het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op deze locatie voorzien.

De overige aan te leggen buffers (artikel 1.1) zijn afhankelijk van de ontginning, waarbij onder andere de diepte en de hellingsgraad van de ontginning een rol spelen bij het uitzicht van de buffer. Het uitzicht en de ligging ervan zal worden bepaald in de inrichtingsstudie die bij de vergunningsaanvraag zoals bepaald in artikel 1.1. moet worden gevoegd. Dit wordt verder toegelicht in de toelichtingsnota (toelichtende kolom bij de stedenbouwkundige voorschriften).

Omwille van het tijdelijk karakter van de buffers en omdat de houtkant aan de oostelijke grens van het plangebied slechts in de toekomst gefaseerd zal worden aangelegd, wordt in dit ontwerp van GRUP gekozen om de buffers niet aan te duiden op het grafisch plan maar enkel verordenend vast te leggen in de stedenbouwkundige voorschriften. Dit wordt verder verduidelijkt in hoofdstuk 7, punt 7.1.4., van de toelichtingsnota.

- IMPACT OP GRONDWATERTAFEL

De SARO stelt vast, op basis van het plan-MER, dat een droge ontginning tot op 17 m onder het maaiveld een negatieve invloed heeft op de grondwaterkwantiteit, benadrukt dat het plan-MER er op aandringt ontginning tot 17 m onder het maaiveld te vermijden of milderende maatregelen te nemen op planniveau en vraagt verder te verduidelijken in de toelichtingsnota hoe hieraan is tegemoet gekomen.

De keuze om de ontginning tot een diepte van maximum 17 m toe te laten komt voort uit de conclusies van het plan-MER. De motivering hiervoor is opgenomen in de tabel in hoofdstuk 8, punt 8.1.4., van de toelichtingsnota. Voor het overige zijn de stedenbouwkundige voorschriften en de toelichtingsnota verduidelijkt of aangevuld in overeenstemming met de tekstuele opmerkingen in het advies van de SARO.

De dienst ALBON en de dienst MER van het departement LNE hebben een gecoördineerd advies uitgebracht en ook de dienst Veiligheidsrapportering van het departement LNE, de gemeente Oosterzele, het departement Landbouw en Visserij, Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, de Vlaamse Milieumaatschappij, de provincie Oost-Vlaanderen, de dienst leefmilieu en integraal waterbeleid en de deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen hebben advies uitgebracht.

Op 16 februari 2016 heeft de dienst Veiligheidsrapportering van het departement LNE geoordeeld dat een ruimtelijk veiligheidsrapport niet vereist is.

Het ontwerp van GRUP wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor voorlopige vaststelling.

De inhoudelijke opties van het plan worden uitgebreider toegelicht in de toelichtingsnota.

3. Budgettaire weerslag

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Overeenkomstig artikel 15, §2, 3°, en artikel 6, §5, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2001 houdende regeling van de begrotingscontrole en -opmaak is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

4. Weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. Weerslag op de lokale besturen

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

6. Kwaliteit van de regelgeving

Een wetgevingstechnisch en taalkundig advies is niet vereist, aangezien het voorstel van beslissing een voorontwerp van besluit betreft dat meer dan eens in dezelfde vorm terugkeert.

Een reguleringsimpactanalyse is niet vereist, aangezien het voorstel van beslissing regelgeving ter goedkeuring van plannen en programma's betreft.

7. Documenten en bijlagen

Het dossier is in één exemplaar beschikbaar op de Secretarie en op de vergadering van de Vlaamse Regering.

8. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

'Winning van oppervlaktedelfstoffen zand- en steengroeve Balegro' in Oosterzele en aan de volgende bijbehorende bijlagen:

- bijlage I (Verordenend grafisch plan);
- bijlage II (Stedenbouwkundige voorschriften);
- bijlage IIIa (Toelichtingsnota - tekst);
- bijlage IIIb (Toelichtingsnota - kaarten);
- bijlage IV (Register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie);
- bijlage V (PlanMER);

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Winning van oppervlaktedelfstoffen zand- en steengroeve Balegro' in Oosterzele te onderwerpen aan een openbaar onderzoek.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw